

ARVOITUSKORTISTO

Arvoituskortisto käsittää n. 120.000 toisintoa. Se on valmistunut nykytilaansa pääasiallisesti vuoteen 1969 mennessä ja sisältää kopioina arkiston kokoelmat ainakin vuoteen 1967 asti.

Kortistossa on seuraavat osastot:

1. Vastaushakemistot
 - 1.1. Vastaushakemisto, joka viittaa arvoitusten aihepiireittäiseen [vastaus] kortistoon, 1 laatikko
 - 1.2. Aihepiireittäinen, vastausten mukainen hakemisto, 2 laatikkoa
 - 1.3. Arvoituskortiston [aakkosellinen] vastaushakemisto, 3 laatikkoa
2. Arvoitusten mukaiset kortistot
 - 2.1. Varsinaiset arvoitukset, aakkosellisesti järjestetty, ("Arvoitukset" 81 laatikkoa, ks. tarkempaa selostusta.
 - 2.2. Kompakysymykset, järjestetty kysymystyyppittäin, 4 laatikkoa järjestettynä, suunnilleen saman verran osittain järjestettyä (samoissa laatikoissa osin asiantuntemusarvoitusten järjestelynälaista).
 - 2.3. Asiantuntemusarvoitukset, järjestetty esiintymisyhteytensä mukaan: laskuarvoitukset, munkkiarvoitukset eli raamatulliset arvoitukset, hengenlunastusarvoitukset, viestiarvoitukset, saduissa esiintyvät arvoitukset (usein hengenlunastusarvoituksia tai vangin arvoituksia) - 2 laatikkoa järjestettyä, suunnilleen saman verran järjestämättä tai kesken järjestelyn (osin yhdessä kompakysymysten kanssa).
3. Muut hakemistot ja erilliskortistot
 - 3.1. Julkaisuihin kopioitujen arvoitusten lähdeluettelo
 - 3.2. Arvoitusten kerääjät
 - 3.3. Valtalaiset arvoitukset

Varsinaiset arvoitukset ("arvoitukset") on järjestetty arvoituksen alun mukaan aakkostaen kuitenkin periaatteena se, että saman arvoituksen erialkuisetkin toisinnot olisivat samassa kohdassa. Yhteen on näin tullut eri redaktioihin kuuluvia arvoituksia, koska järjestelytyössä on ensisijaisesti pidetty silmällä arvoituksen ideaa. - Huomautus: julkaisujen toimitustyön kestäessä on havaittu, että saman arvoituksen toisintojen yhteen siirtämistä ei ole johdonmukaisesti toteutettu. - (Aakkostuksen tarkemmat periaatteet ja poikkeukset selviävät "arvoituksia"-kortiston ens. laatikossa olevasta kortista.) Siniseen korttiin on merkitty kunkin arvoituksen "normaalimuoto". Aakkosellista paikaltaan pois siirrettyjen toisintojen kohdalla on valkoinen viitekortti osoittamassa, mistä arvoitus on löydettävissä. Punaisia viitekortteja on käytetty osoittamaan lähellä toisiaan olevia arvoituksia ja arvoituskuvia. Keltaisten korttien välissä ovat arvoitukset, joiden toisintomäärä on alle viiden (huom. tähän aiheuttaa virheitä mm. siirtojen vaivallisuus). Kortistoon on lisätty tiedot kunkin arvoituksen esiintymisestä Maamme kirjassa ja kansakoulujen lukukirjoissa.

Sananparsikortistoissa (pääkortisto, vertaukset, etenkin sutkaukset) on arvoituksentapaista aineistoa, etenkin sutkauksissa kompakysymyksiä, jonkin verran. Saduissa esiintyy arvoituksia (2.3).

Kirjallisuutta:- Arvoitukset - Finnish Riddles. Toimittaneet Leea Virtanen - Annikki Kaivola-Bregenhøj - Aarre Nyman (SKS 1977)
 - Mikä se on? Perinteellisiä arvoituksia. Toimittanut Annikki Kaivola-Bregenhøj (SKS 1977)
 - Suomen kansan arvoituskirja. Toim. Martti Haavio ja Jouko Hautala (WSOY 1946)
 - Suomen kansan arvoituksia. Toim. Antti Aarne ja Kaarle Krohn (SKS 1922)
 - Christlid Gahander, Aenigmata Fennica eli Suomalaiset Arvotukset Vastauksen kansa. (1783, näköisp. SKS 1970)

Arvoituskortisto on järjestetty aakkosittain, kuitenkin niin, että saman arvoituksen erialkuisetkin toisinnot olisivat samassa kohdassa. Yhteen on tullut eri redaktioihin kuuluvia arvoituksia, koska järjestelytyössä on ensi sijaisesti tarkkailtu arvoituksen ideaa. Siniseen korttiin on merkitty kunkin arvoituksen "normaalimuoto". Aakkoselliselta paikaltaan pois siirrettyjen toisintojen kohdalla on valkoinen viitekortti osoittamassa mistä arvoitus on löydettävissä. Punaisia viitekortteja on käytetty osoittamaan lähellä toisiaan olevia arvoituksia ja arvoituskuvia. Keltaisten korttien välissä ovat ne arvoitukset, joiden toisintomäärä jää alle viiden.

arvoituskortiston aakkostusperiaate

aakkostus tapahtuu arvoituskuvan ensimmäisen sanan mukaan. Mikäli ensimmäinen sana kuitenkin on

- 1) pronomini (mikä, kuka, sellainen, semmoinen, minä, sinä, hän, me, te, he, tuo, se)
 - 2) olla-verbi jossain muodossaan
 - 3) kieltosana (en, et, ei jne)
 - 4) partikkeli (jos, kun, kuin)
- sitä ei oteta huomioon, vaan aakkostus tapahtuu toisen (kolmannen jne) sanan mukaan. (Esim. "Jos ei an-
na aikatiinu--", "Meillä on semmoinen juuran jäärä -")

Arvoituskortisto

Aihekohtainen vastaushakemisto sisältää seuraavat pääryhmät (oranssi välikortti):

Aika, juhlat	Muut elinkeinot
Eläinkunta	Naisten työt
Ihminen	Nautintoaineet
Ihmisen elämä	Ruoka ja sen valmistus
Kasvikunta	Tupa ja sen sisustus
Kirkko ja seurakunta	Vaatetus, koristeet
Kotieläimet	Yhteiskunta, sivistys
Kotipiinan piiri	
Kulkuneuvot	
Luonto	
Maatalous	
Miesten työt	